

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 356
van **ELISABETH MEULEMAN**
datum: 30 maart 2018

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS

Ex-OKAN-leerlingen - Flexibel leertraject en vervolgschoolcoaches

Voor ex-OKAN-leerlingen (onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers) in het secundair onderwijs zijn flexibele leertrajecten mogelijk. Zo kunnen ze instappen in het regulier onderwijs met een aantal vrijstellingen en een alternatief lesprogramma voor vrijgekomen uren.

Tot de kerntaak van de vervolgschoolcoaches behoort o.a. het verzamelen en doorgeven van relevante leerlingeninformatie aan de vervolgscholen. Deze zogenaamde doorstroomdossiers bevatten doorgaans een gedetailleerd beeld van wat de OKAN-leerling kan en nog niet kan en de inhoud van zijn of haar zorgrugzak.

Sinds 1 september 2016 geldt een nieuwe regelgeving voor de vervolgschoolcoaches in het OKAN in het secundair onderwijs. De personeelsomkadering is substantieel verhoogd en de berekeningswijze is gewijzigd. In januari 2018 zei de minister dat haar administratie samen met de inspectie werkt aan een plan van aanpak voor de evaluatie van de nieuwe regeling.

Ik kreeg signalen dat de aanpak van de vervolgschoolcoaches nog steeds zeer gevarieerd verloopt. Er is te weinig omkadering en een te vage taakomschrijving. Daardoor vallen er jongeren uit de boot en zijn er bepaalde jongeren die meer of minder kansen krijgen. Het thema vervolgschoolcoaches maakt ook deel uit van het participatief traject dat de minister met het OKAN-veld wil lopen.

Merkwaardig in de resultaten van het monitoringrapport OKAN 2017 is de relatief lage score (69,6%) voor het opstellen van een individueel leertraject, alhoewel deze opdracht één van de inhoudelijke voorwaarden was en is in omzendbrief SO 75. Er zijn scholen die deze opdracht consciëntieus ter harte namen en waar de vervolgschoolcoaches in samenspraak met het OKAN-team voor elke anderstalige nieuwkomer een individueel leertraject uitwerkten en dat doorheen het jaar bijstelden op grond van zijn of haar mogelijkheden en tussentijdse resultaten.

Er zijn echter ook signalen dat in veel scholen de mogelijkheid tot het maken van een flexibel leertraject weinig bekend is en weinig wordt toegepast.

1. Hoeveel ex-OKAN-leerlingen volgden na hun OKAN-jaar een aangepast flexibel leertraject in schooljaar 2014-2015, 2015-2016 en 2016-2017? Hoeveel van hen moesten het reguliere lessenpakket volgen zonder aangepaste vakken? Graag ook

met de geografische spreiding van de informatie, gerangschikt per provincie en indien mogelijk per school.

2. Wat is de evolutie van het aantal OKAN-leerlingen en hun schoolse uitval? Graag gerangschikt per school en ook voor de voorbije drie schooljaren.
3. Welke acties zijn er in het verleden al genomen om de mogelijkheid tot individueel leertraject al bekend te maken bij leraars, coördinatoren en directies?
4. Welke mogelijkheden zijn er voor het uitreiken van deelattesten of competentiegerichte attesten?
5. Wanneer mogen we een evaluatie van de werking van de vervolgschoolcoaches verwachten?
6. Welk vormingsaanbod is er voor vervolgschoolcoaches?
7. Hoe staat het met de taakomschrijving en -afbakening van de vervolgschoolcoaches? Is die voor alle scholen even goed omlijnd?
8. Zijn er al stappen gezet in het participatief traject van de vervolgschoolcoaches met het OKAN-veld? Zo ja, welke?

ANTWOORD

op vraag nr. 356 van 30 maart 2018

van **ELISABETH MEULEMAN**

In de inleiding van deze schriftelijke vraag worden het organiseren van individuele leertrajecten in het onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers en het organiseren van flexibele leerwegen in het voltijds gewoon secundair onderwijs voor leerlingen die vanuit het onthaalonderwijs instromen, met elkaar verward.

Zoals bepaald in artikel 146, §4, van de codex secundair onderwijs, wordt in het onthaaljaar per leerling op basis van zijn onderwijsbehoeften en met inachtneming van alle ontwikkelingsdoelen, een individueel leertraject uitgewerkt waarin het aspiratieniveau voor deze leerling doorheen het jaar wordt bijgesteld. Dit traject bevat onder meer de beginsituatie, de taaldoelen als leidraad en het advies van de klassenraad voor wat betreft de overstap naar vervolgonderwijs of arbeidsmarkt.

De verplichting om per leerling een individueel leertraject uit te werken, geldt ten aanzien van scholen die het onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers organiseren. Bij het uitwerken van deze individuele leertrajecten kunnen vervolgschoolcoaches betrokken worden, maar dat is evenwel geen verplichting. De kernopdrachten van vervolgschoolcoaches situeren zich vooral in het begeleiden, opvolgen en ondersteunen van ex-OKAN leerlingen in het regulier onderwijs en in het overdragen en opbouwen van expertise in het regulier onderwijs met betrekking tot deze leerlingengroep.

De signalen waarvan sprake in de inleiding hebben echter betrekking op de organisatie van flexibele leerwegen in het voltijds gewoon secundair onderwijs. In het antwoord op de verschillende deelvragen worden dan ook deze flexibele leerwegen belicht.

1. De toekenning van vrijstellingen behoort tot de bevoegdheid van de klassenraad. Naargelang het tijdstip van het schooljaar kan dit de toelatingsklassenraad zijn of de begeleidende klassenraad. Scholen geven niet door hoeveel of welke leerlingen een leerprogramma met vrijstellingen volgen. Mijn administratie beschikt bijgevolg niet over de gevraagde gegevens.
2. De bijlage biedt een overzicht voor de laatste drie schooljaren van het aantal regelmatige OKAN-leerlingen op 1 februari van het desbetreffende schooljaar. Zoals gevraagd, splitste het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI) de gegevens op per school.

Daarnaast wordt per schooljaar en per school weergegeven hoeveel leerlingen er uitgevallen zijn. 'Uitval' definieert AGODI als volgt: 'Leerlingen die zich uitschrijven uit OKAN in de school en voor wie later in het schooljaar geen inschrijving meer teruggevonden wordt in het gesubsidieerd/gefinancierd Vlaamse secundair onderwijs'.

Leerlingen die in de loop van het schooljaar overstappen naar het hoger onderwijs of het volwassenenonderwijs zitten dus niet vervat in deze cijfers.

Uit het overzicht blijkt dat het elk jaar om een vrij beperkt aantal leerlingen gaat. Tijdens de laatste drie schooljaren schommelde het aantal OKAN-leerlingen dat

uitstroomde uit het gesubsidieerd/gefinancierd Vlaamse secundair onderwijs tussen 3,5% en 6%.

De gegevens zijn afkomstig uit de AGODI-databanken, geraadpleegd op 10/04/2018.

- 3+8. Er zijn reeds verschillende initiatieven genomen om flexibele leerwegen in het voltijds gewoon secundair onderwijs ruim bekend te maken bij scholen en de organisatie ervan te stimuleren. De informatieverstrekking vanuit de overheid gebeurt via de communicatiekanalen van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming (omzendbrieven, ronde van Vlaanderen voor directies, Klasse, ...). In het kader van de aanpak van schooluitval is een website ontwikkeld waarop ook alle informatie in verband met differentiatie en flexibele leerwegen ter beschikking wordt gesteld van scholen: <http://onderwijs.vlaanderen.be/nl/nl/samen-tegen-schooluitval/schooluitval-voorkomen/onderwijs-op-maat-differentiatie>

Er is ook het onderzoek 'Flexibele leerwegen in het Vlaams Onderwijs' (promotor Bieke De Fraine) dat praktijken met betrekking tot flexibele leerwegen in het basisonderwijs en het secundair onderwijs in kaart bracht en de succesfactoren en randvoorwaarden onderzocht bij het implementeren van flexibele leerwegen (zie <http://data-onderwijs.vlaanderen.be/onderwijsonderzoek/?nr=203>). Daarnaast is er een praktijkboek bij Lannoo gepubliceerd dat inspiratie wil bieden aan iedereen die betrokken is bij het opzetten en uitvoeren van flexibele leerwegen. Over het onderzoek vond op 20 oktober 2016 een studiedag plaats. De onderzoekers geven nog regelmatig toelichting bij het onderzoek op verschillende fora.

Pedagogische begeleidingsdiensten hebben initiatieven genomen om flexibele leerwegen te stimuleren en scholen te ondersteunen bij de organisatie ervan. In uitvoering van de conceptnota 'Samen tegen Schooluitval' werden met de pedagogische begeleidingsdiensten en de permanente ondersteuningscellen van de CLB's afspraken gemaakt om hun ondersteunende rol met betrekking tot spijbelen, zittenblijven en vroegtijdig schoolverlaten tijdens het schooljaar 2017-2018 in kaart te brengen.

Ook op de website www.onderwijskiezer.be is een overzicht van mogelijke flexibele leerwegen in het secundair onderwijs terug te vinden, met verwijzing naar de bijhorende regelgeving: <https://www.onderwijskiezer.be/download/Flexibele%20leertrajecten%20SO.pdf>)

Het ontsluiten van informatie met betrekking tot flexibele leerwegen op maat van ex-OKAN leerlingen is ook een nood die gesignaleerd werd op de OKANS-studiedag van 21 november 2017. Dit was de start van het participatief traject. Op de terugkomdag die gepland is op 25 mei en volledig in het teken staat van professionalisering, kennisdeling en netwerking, zal ook een professionaliseringsaanbod rond dit thema voorzien worden. De terugkomdag staat ook open voor vervolgschoolcoaches.

4. Enkel in het kader van een individueel aangepast curriculum zijn momenteel 'deelattesten' of 'competentiegerichte attesten' voorzien, meer bepaald in de vorm van een 'attest van verworven bekwaamheden'. In het kader van de studiebekrachtiging van het voltijds gewoon secundair onderwijs is de mogelijkheid tot het uitreiken van deelattesten of competentiegerichte attesten momenteel niet voorzien.
5. Het is van belang dat scholen en vervolgschoolcoaches voldoende tijd krijgen om zich de nieuwe regelgeving eigen te maken. Daarom is aan de onderwijsinspectie gevraagd een voorstel van verdere monitoring en evaluatie uit te werken dat

rekening houdt met deze bekommernis. De onderwijsinspectie werkt momenteel een plan van aanpak uit.

6. Er zijn pedagogische begeleidingsdiensten die een vormingsaanbod voor vervolgschoolcoaches voorzien om hen te ondersteunen in de uitvoering van hun opdracht. Hiermee wordt ingespeeld op de nood aan professionalisering die vervolgschoolcoaches ervaren op het vlak van expertiseoverdracht aan vervolgscholen.
7. De verwachtingen die de overheid heeft ten aanzien van vervolgschoolcoaches staan beschreven in de omzendbrief SO 75:
<http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=13123>.

Uit het OBPWO-onderzoek 14.03 'Cartografie en analyse van het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers en OKAN-leerlingen' is de nood aan een uniforme en duidelijke opdrachtomschrijving voor vervolgschoolcoaches gebleken. Deze nood werd ook gerapporteerd door de onderwijsinspectie en bevestigd tijdens de OKANS-studiedag op 21 november 2017.

In samenwerking met de onderwijsverstrekkers dient bekeken te worden in welke mate de opdrachtomschrijving van vervolgschoolcoaches moet worden verduidelijkt en waar nodig moet worden verfijnd.

BIJLAGE

Overzicht